

Češće ćemo svedočiti obimnim poplavama, jakim sušama, velikim požarima, snegovima u aprilu i dočecima novih godina u prolećnoj garderobi

Razmera ugroženosti prirode je alarmantna i biološka ravnoteža je poljuljana. Nije reč samo o estetici i tome da ćemo izgubiti neke lepe predele niti je po sredi samo moralna obaveza da zaštitimo prirodu - biološka ravnoteža je pitanje našeg opstanka. U prirodi su stvari povezane, u njoj deluju prirodne sile koje su izbalansirane postojanjem te raznolikosti.

Biodiverzitet danas se smanjuje brzinom koja je po mnogim parametrima uporediva sa masovnim izumiranjima koja su zadesila planetu nakon velikih ekoloških katastrofa. Recimo, nama ne deluje kao velika stvar podatak da će se globalna temperatura povećati za jedan, jedan i po stepen Celzijusa, **ali to znači da će ceo Arktik tokom leta ostati bez imalo leda i da će doći do podizanja nivoa mora**. Zbog toga neke od malih ostrvskih država strateški kupuju zemljište da bi mogle da evakušu stanovništvo. Ovakvo stanje u kom se priroda nalazi danas, za „Politiku” objašnjava Dimitrije Radišić, docent na Departmanu za biologiju i ekologiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu.

Nezaobilazna slika **budućnosti** je ona u kojoj ćemo se suočiti sa sve većim brojem **ekoloških izbeglica**. Naučnici su upozorili da će, recimo, prostranstva supsaharske **Afrike** velikim delom biti nenaseljiva, a uslovi za život, poput nezaposlenosti, neuhranjenosti, nedostatka pijaće vode, pogoršavaće se u svakom delu sveta.

„Neće se deseti odjednom neki apokaliptični scenario iz filmova, već će uslovi za život biti sve teži. Nismo našli alternativu za korišćenje prirode - jedemo hranu koju proizvode divlje biljke i životinje, gajimo poljoprivredne kulture koje oprašuju insekti koji su takođe divlji i koje ne možemo uzgajati, najviše stanovnika živi od ribe iz okeana... A **projekcije kažu da će za 50 godina masa plastike u okeanima biti veća od mase riba**”, upozorava naš sagovornik.

Stručnjaci su saglasni - posledice će osetiti svi, i one zemlje kojima je ekološka svest na visokom nivou i oni koji za prirodu mnogo ne mare, neće im izmaći ni bogati niti će poštediti siromašne. Zapravo, prvi na udaru će biti najugroženiji.

A gde je tu Srbija? Radišić ističe da je naša zemlja u evropskim razmerama prva na udaru klimatskih promena i da će njeni efekti biti snažni. A to znači da ćemo sve češće svedočiti ekstremnim vremenskim događajima - obimnim poplavama, jakim sušama, velikim požarima, snegovima u aprilu i dočecima novih godina u prolećnoj garderobi.

„Među naučnicima nema dileme - čovek ima razorne efekte po prirodu. Izgubili smo mnoge vrste koji su postojale na našim prostorima i gubimo ih i dalje. **Samo u poslednjih nekoliko decenija ostali smo bez 15 vrsta ptica**. Tačno je da se pojavljuju nove, ali one

koje su nestale teško možemo vratiti. Smanjuje se čak i brojnost vrsta koje su česte, poput vrabaca. Ovu populaciju ne pratimo detaljno, ali ih je manje za 50 do 70 procenata. Recimo, u Novom Sadu je vrlo mali broj i gradskih lasta, što pre samo dve decenije nije bio slučaj. Prirodu je neophodno pratiti, jer moramo znati brojnost vrsta. A to nije lako, jer je neophodno da imamo stručnjake koji će umeti da ih prepoznaju i razlikuju. Samo tako ćemo razumeti kako se naša životna sredina menja i da li možemo negativne promene da zaustavimo”, objašnjava Radišić.

Leka ima, jer, smatra naš sagovornik, priroda može da se opravi. Naravno, ako se ne zakasni sa dijagnozom. O tome svedoči i nekoliko primera poput modrovrane. Početkom ovog veka bila je na ivici istrebljenja i tada su srpski ornitolozi izbrojali tek desetak gnezdećih parova.

„Nestajale su polako sa nestankom staništa u kojima se razmnožavala - stablima sa udubljenjima. Pošto smo zaključili u čemu je problem, postavljali smo kućice na drveće i bandere. To je bio fizički napor, ali smo uspeli i 2022. smo izbrojali oko 400 parova.

Zahvaljujući tome što je u ključnom momentu obezbeđen veštački izbor hrane, spasen je beloglavi sup, a veliki napor je uložan da se sačuvaju i orlovi krstaši.

Međutim, bela kanja, crni strvinar i bradan su nestali iz [Srbije](#)”, navodi Radišić i dodaje da pasivna zaštita, u smislu proglašenja zaštite neke vrste ili predela, ne znači mnogo bez akcija na terenu angažovanja stručnih ljudi i finansijske potpore.

Izvor: Politika